
Mesto poljuba

Author(s): Gregor DOBERNIK

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 11, No. 1, Urbane mreže / Urban Networks (junij 2000), pp. 93-95

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44179877>

Accessed: 03-07-2025 11:29 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Gregor DOBERNIK

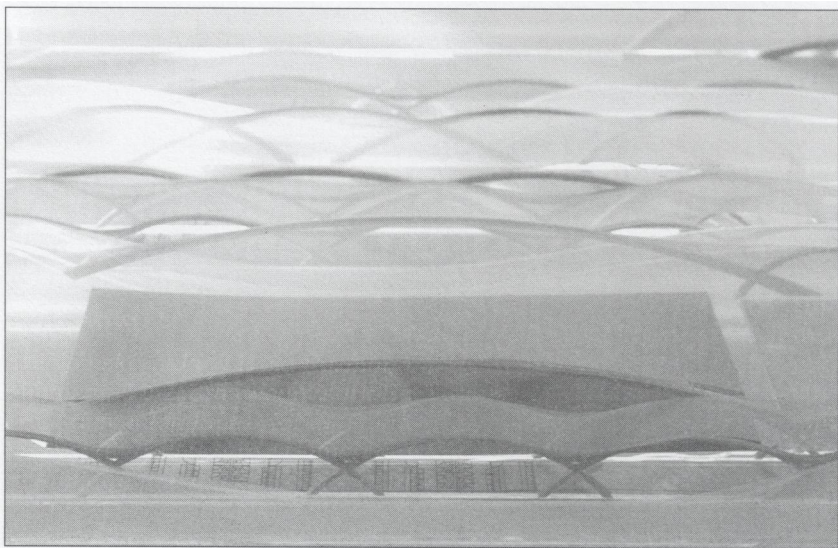
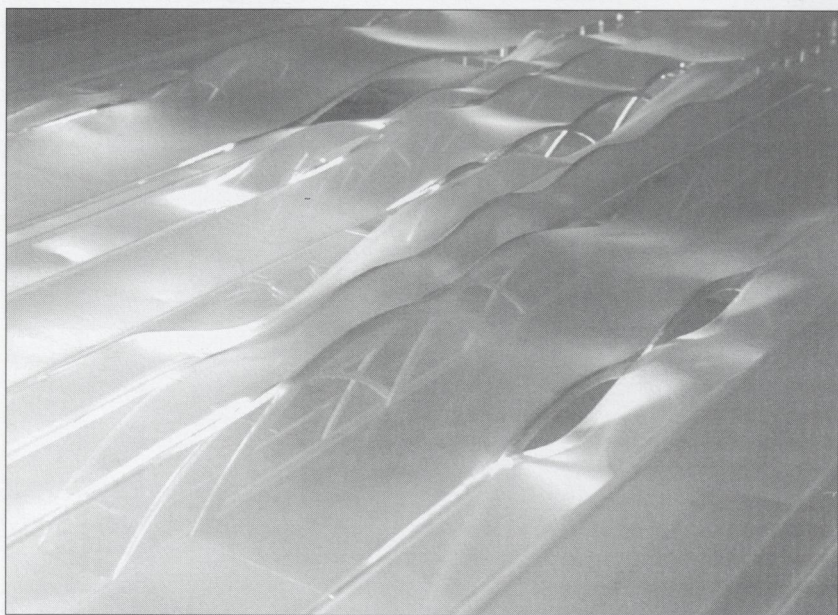
Mesto poljuba

Ljubljana v svojem zgodovinskem razvoju oblikuje veliko zametkov oziroma entitet časa. Ideološke zasnove med seboj dostikrat niso usklajene, tako da je že v samem mestnem središču prisotno veliko konfliktnih situacij. Predmet obravnave v diplomskem delu Jake Bežana je že pregovorno nerešljiv problem odnosa mesto – Tivoli. Izzivu sinteze mladi raziskovalec prostora pristopa z izdelano časovno distanco in analitičnim vrednotenjem prostora. Z revitalizacijo območja med Celovško, Tivolsko cesto in južno železnico, ki je zrcalo konflikta, povezuje ločeni entiteti v celoto ter ponuja novo prostorsko strukturo.

Oris

V nalogi »Nov mestni park« se Jaka Bežan sooči z nalogo, ki se pereče dotika problematike urbanistično neizoblikovanih območij. Obravnava temo obrobij oziroma kje in kakšne so meje širitve grajene strukture v krajino. Obravnavano območje Ilirije in Letnega telovadišča formalno pripada glavnemu mestnemu parku Tivoliju, hkrati pa je del pretežno zelenega pasu, ki obrobi mestno središče vse do osrednje železniške postaje. Razvoj infrastrukturnih komunikacij, izgradnja tivolske ceste in prestavitev železniških tirov prekinje povezavo s Tivolijem. V zavesti Ljubljane izgubi identiteto oziroma pade na raven t.i. »sive cone« – lokacije! Dosedanja arhitekturno-prostorska praksa artikulacije prostora ne obrodi sadov.

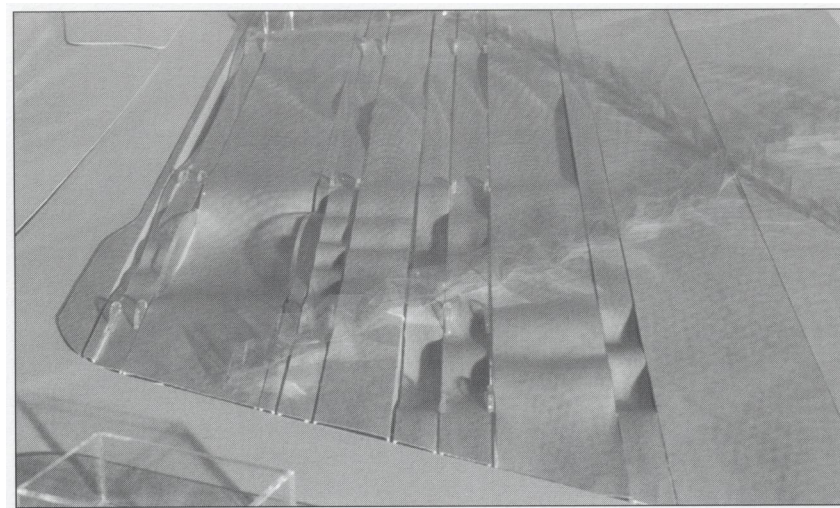
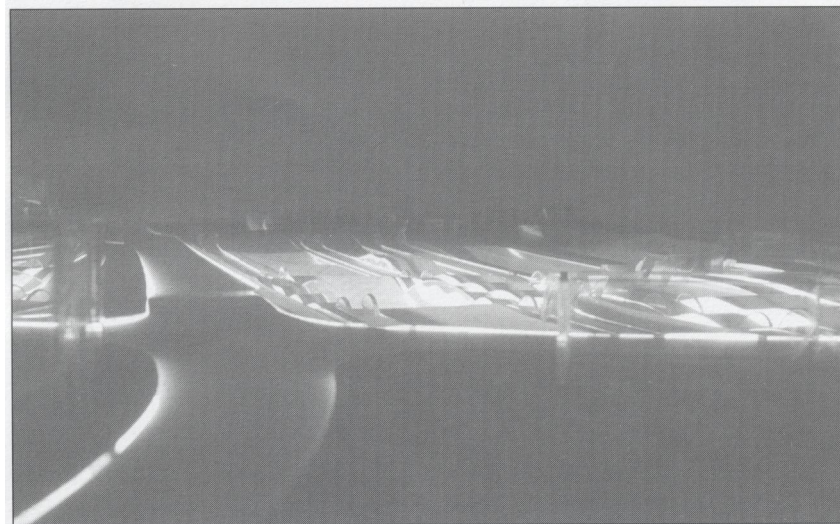
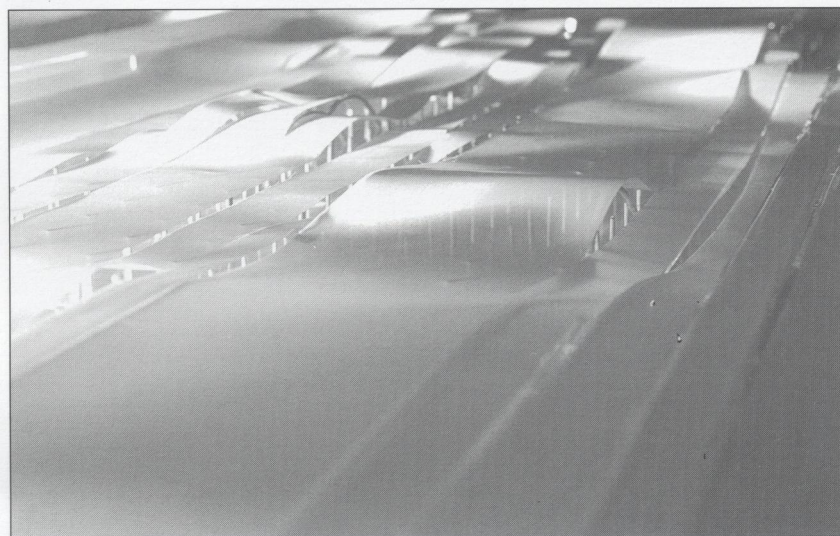
Diplomsko delo sprejme ničnost in konfliktnost kot izziv in meje ustvarjanja. Sodobnost si kot način življenja izbira komunikacijo. Model, ki razbija in širi meje naših misli, dejanj ... Skozi navidezno paradoksalnost in nasprotnost rojeva nove oblike izražanja, ustvarjanja in vrednotenja. S tehnolo-

logijami komunikacije in mobilnosti osvaja prostor časa. S prepoznavanjem zank časa in analitičnim vrednotenjem prostora mladi raziskovalec prostora spret-

no presega formalne arhitekturne okvire ter kot rezultat ponuja nove prostorske strukture sinteze. Z instrumenti *landscapinga* sinhrono uravnava razvoj mest-

nega prostora in programske zahteve potencialnega investitorja (naloge za izhodišče jemlje natečajne zahteve, predvidene za to lokacijo). S sistemom krivulj, ki oblikujejo topografijo površine (streha in tla), je prostor navidezno kompleksen, vendar matematično hitro obvladljiv. Prostorsko orodje obvladovanja je inverzno nihajoča krivulja, ki v svoji dvojnosti spretno ekvilibrira (med) funkcionalnimi zahtevami športnega programa in silnicami javnega prostora. Je rezultat in določilo. Drugačen način projektiranja – topografiranje z elementi artikuliranja, gubanja, valovanja in mreženja površine, vzpostavi želeno ravnovesje. Hkrati ostaja struktura odprt sistem, ki dopušča možnosti fleksibilnosti programa, ideološko zavezan prostoru.

Zasnova

Krajino se obravnava kot produkt grajenega in praznega, odprtega in zaprtega prostora, mesta in parka. V tej luči krajina stopa v ospredje kot nov fenomen ter tako ponuja nov način urejanja prostora in je možnost njegove preobrazbe. Ker se za rešitev problema v načrtovalski nalogi predvidi prostorsko situacijo produkta hiše in parka – *parkturo*, se v razvoju uporabi nov način projektiranja in oblikovanja – topografiranje. Raziskovanje poteka v dveh smereh:

- topološko – **artikulacija površine**,
- teritorialno – **globalno reševanje** posameznih interesov in zahtev programa.

Topološka obravnava površine vzpostavi želeno napetost med programskimi zahtevami športnega programa in socialnimi silnicami parka. Urbanistična zasnova temelji na predpostavki, da lokacija postane del parka, ki pa bo prepoznavna kot umetna – hibridna krajina. Posamezne rekreacijske športne programe se zaradi njihovih predvidenih višin poglobi. Tako se: ustvari možnosti za lažji dostop do tribun in javnih prostorov, poveča energijski

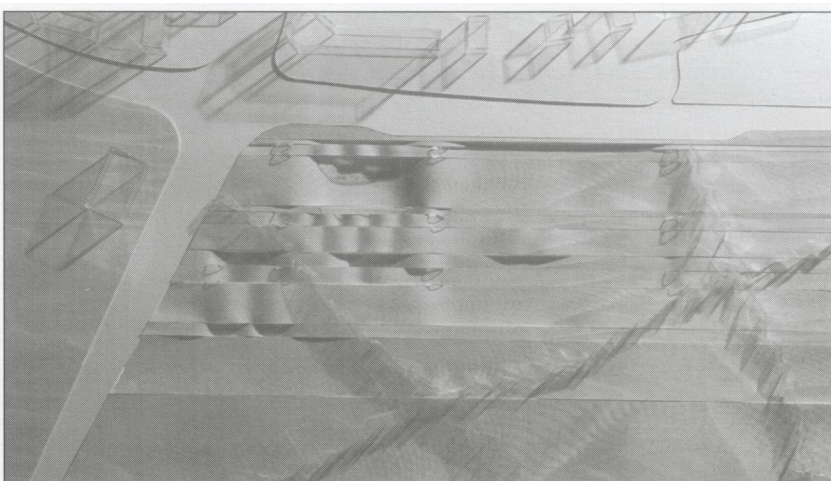
prihranek, ločuje posamezne programe, vzpostavi zvočno izolacijo, ki služi kot protihrupna pregrada proti Tivolski in Celovski cesti in končno je inštrument urejanja parkovne krajine.

Zasnova športnih objektov in igrišč je urejena v pasovih v smeri SJ, ki se nizajo drug ob drugem. Programskemu pasu dvorane sledi servisni pas, temu pa pas komunikacij. Delilni pasovi med posameznimi skupinami športnih sklopov so povezovalni in služijo za dostop v objekte. Vsi športni objekti so dostopni iz podzemne garaže, ki je na južnem delu lokacije. Prav tako so iz podzemne garaže povezani tudi servisni dohodi do dvoran. Organizacija dvoran v pasovih zastavlja medsebojno povezovanje in fleksibilnost rabe. Svetloba v dvorane prihaja s strani, kar omogoča inverzno nihajočo krivulja krajine. Dvorane dopolnjujejo stransko svetlobo z zenitalnimi pasovnimi svetlobniki, ki se logično razširijo in množijo proti točkam pomanjkanja svetlobe. Najnižja točka v dvoranah je predpisana minimalna višina, katera se po krivulji zunanje ureditve dvigne do sredine dvorane in na drugi strani spusti nazaj.

Podoba krajine se oblikuje prek prereзов:

- vzdolžni prereз, ki obvladuje razporeditev programskih pasov,
- prečni prereз, ki zagotavlja obvladovanje prosojnosti svetlobe v notranjost, in
- diagonalni prereз, ki v območje prinaša pestrost in raznovrstnost doživljanja prostora (obnovi se manjkajoči krak Lattermanovega drevoreda).

Tako mehko vzvalovan relief posnema obris Šišenskega hriba in povezuje posamezne vedutne točke med mestom in Tivolijem. Vzvalovanost reliefa (vrhovi, temena, ravnine in doline) določa način razporeditve »strešnih« parkovnih elementov – način povezovanja dreves, igrišč, prostorov počitka, razglednih točk ... Preplet sinusoidne krivulje s posnemanjem obrisov parka ustvarja različne ambiente, ki nas popeljejo v

socialni svet parka, svet rekreacije, druženja, sprehodov.

Programska ureditev parka je fleksibilna, spreminja se glede na ustreznost ambientov in sprememb letnega časa. Park je osvetljen točkovno in v pasovih. Točkovne luči sledijo postavitvi dreves, medtem ko se pasovne luči s spodnje strani držijo programskih krivulj in nakazujejo dejavnosti. Podzemna garaža je umeščena na južni del parcele. Zaradi relativne bližine mestnega središča in naslonitve na notranji ring omogoča uravnavanje mestnega parkiranja. Ustavi dostop avtomobilskega prometa v mestno središče in ga reši prometnih kolapsov. V popoldanskem času pa je možen množičen in miren obisk športnih prireditev. S svojo dvojnostjo se garaža in celotna parktura spretno zajedata v obstoječo mestno strukturo in povezujeta mesto in Tivoli v zaključeno celoto!

S problemskim pristopom mladi raziskovalec s hibridno strukturo *parkture* preseže formalne okvire grajene arhitekture, ki v dani situaciji ne dajejo zelenega rezultata. Vzpostavi nova prostorska razmerja in entiteto.

Plazmo, ki erotizira notranje napeitosti med seboj nezdružljivih programov in prostorskih kakovosti. Sled poljuba, ki mestu vrača veselje celote.

Gregor Dobernik, kand. arh., Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani
e-mail: g_dobernik@yahoo.com,
jaka.bezan@kiss.uni-lj.si

Pojasnilo

Diplomska naloga Jake Bežana, univ. dipl. inž. arh., Novi mestni park (mentor Janez Koželj, Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani) je bila nagrajena s študentskim Plečnikovim odličjem za leto 1999.